

Roll No. ....

Total Pages : 8

458/MH

C-2050

MUSIC VOCAL

Semester-VI

Time Allowed : 2 Hours] [Maximum Marks : 38

Note : Attempt any **four** questions. All questions carry equal marks.

1. Write an essay on the topic of Indian Music in Global perspective.
2. Write in detail about the origin and development of the following Gayan Shellies : (Attempt any **two**)

Chaturang, Ragmala, Padtall.

3. Write the life-sketch and contribution of Smt. Hira Bai Barodkar.
4. Write an essay on the topic of Sufi music of Punjab.
5. Write about the inter-relationship of Hindi filmi music and classical music.
6. Write in detail about the notation system of Pt. Vishnu Digambar Paluskar and Pt. Vishnu Narayan Bhatkhandey.
7. Write about due different Gayan Shellies of Gurmat Sangeet.
8. Write the detailed description and notation of the drut khayal with its alap-tans in any one of the prescribes ragas of the syllabus: (Attempt any **one**)

Bhairavi, Ramkali, Miyan Ki Malhar.

9. Write the detailed description and notation with its Ekgun, Dugun, Tigun, Chaugun of the following talas : (Attempt any **one**)

Ada Chautal, Tilwara.

10. Write the description of the following ragas:
(Attempt any **one**)

Kafi, Poorvi.

11. Write brief answers :

1. Name the different talas used for the accompaniment of Chaturang Style of Singing.
2. What is the meaning of Padtall?
3. Name any five great Indian Classical Instrumentalists of modern period.

4. Write any four demerits of notation system.
5. What are the signs of Sam, Tali, Khali according to the notation system of Pt. Vishnu Digambar Paluskar?
6. What is 'Ashtpadi' in Gurmat Sangeet?
7. Write about 'Kafi' in Sufi music of Punjab.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

1. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਅਵਲੋਕਣ ਜਾਂ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।
2. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ ਉਦਗਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ : (ਕੋਈ ਦੋ ਕਰੋ)
ਚਤੁਰੰਗ, ਰਾਗਮਾਲਾ, ਪੜਤਾਲ।
3. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੀਰਾ ਬਾਈ ਬੜੋਦਕਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪਰਿਚੈ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
4. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਫੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।

5. ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
6. ਪੰ: ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਿਗੰਬਰ ਪਲੁਸਕਰ ਅਤੇ ਪੰ: ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨਾਰਾਇਣ ਭਾਤਖੰਡੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੁਰਲਿਪੀ ਪੱਧਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
7. ਗੁਰਮਤ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
8. ਆਪਣੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਰਾਗ ਦਾ ਪਰਿਚੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਖਿਆਲ ਦੀ ਸੁਰਲਿਪੀ, ਆਲਾਪ-ਤਾਨ ਸਮੇਤ ਲਿਖੋ : (ਕੋਈ ਇਕ ਕਰੋ)
ਭੈਰਵੀ, ਰਾਮਕਲੀ, ਮੀਆਂ ਕੀ ਮਲਹਾਰ।

9. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਪਰਿਚੈ, ਠੇਕੇ ਦੇ ਬੋਲ ਉਸ ਦੀ, ਦੁਗੁਣ, ਤਿਗੁਣ, ਚੌਗੁਣ ਸਮੇਤ ਲਿਖੋ : (ਕੋਈ ਇਕ ਕਰੋ)

ਆੜਾ ਚੌਤਾਲ, ਤਿਲਵਾੜਾ।

10. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਾਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ : (ਕੋਈ ਇਕ ਕਰੋ)

ਕਾਫ਼ੀ, ਪੂਰਵੀ।

11. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1. ਚਤੁਰੰਗ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

2. 'ਪੜਤਾਲ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

3. ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲ ਦੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਵਾਦਨ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

4. ਸੁਰਲਿਪੀ ਪੱਧਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ ਲਿਖੋ।

5. ਪੰ: ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਿਗੰਬਰ ਪਲੁਸਕਰ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੁਰਲਿਪੀ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਸਮ, ਤਾਲੀ, ਖਾਲੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

6. ਗੁਰਮਤ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ 'ਅਸ਼ਟਪਦੀ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

7. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਫੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ 'ਕਾਫ਼ੀ' ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।